

Поступци стварања права Европске Уније

Проф. др Маја Лукић Радовић
Правни факултет Универзитета у Београду

Поступци стварања права

Пре Лисабонског уговора:

1. Поступак давања мишљења
2. Поступак сарадње
3. Поступак саодлучивања
4. Поступак добијања сагласности

Према Лисабонском уговору

Разликујемо:

- Редован легислативни поступак
- Посебан легислативни поступак

Редован легислативни поступак

Члан 289. УФЕУ:

“Редован легислативни поступак састоји се у томе да Европски парламент и Савет заједнички усвајају уредбе, директиве или одлуке на предлог Комисије”.

Процедура редовног поступка

- Комисија подноси **предлог** ЕП и Савету (члан 294(2) УФЕУ)
- **Прво читање**
 - ✓ ЕП даје заузима став о предлогу Комисије. Може да га прихвати, одбије или предложи измене на предлог Комисије. Обавештава Савет.
 - ✓ Савет даје предлог у првом читању на основу става ЕП. Савет може:
 - ✓ да прихвати предложени акт који одговара ставу ЕП, у том случају акт је усвојен.
 - ✓ да не прихвати став ЕП, да заузме свој став у првом читању и врати га ЕП.

Процедура редовног поступка

- **Друго читање**

У року од 3 месеца, ЕП може да:

- ✓ прихвати став Савета или се не изјасни, у том случају сматра се да је предложени акт усвојен у складу са ставом Савета,
- ✓ одбије став Савета, већином од укупног броја својих чланова, у том случају сматра се да предложени акт није усвојен
- ✓ предложи измене на став Савета из првог читања, истом већином својих чланова и тако измењени текст достави Савету и Комисији.

У року од 3 месеца, од пријема предлога ЕП, Савет може да:

- ✓ одбори све измене квалификованом већином, акт је усвојен. Уколико је Комисија дала негативно мишљење, Савет одлучује једногласно.
- ✓ не одобри измене, сазива се Комитет за усаглашавање.

Процедура редовног поступка

- **Комитет за усаглашавање (Члан 289(10) УФЕУ):**
 - ✓ Састоји се од једнаког броја представника ЕП и Савета, са учешћем Комисије.
 - ✓ Задатак: да постигне споразум о заједничком предлогу на основу ставова ЕП и Савета из другог читања.
 - ✓ Одлучује квалификованом већином чланова или представника Савета и већином представника ЕП.

Процедура редовног поступка

- **Треће читање**

У року од 6 недеља на основу заједничког текста:

- ✓ ЕП, одлучујући већином а Савет, квалификованом већином могу да усвоје текст – предложени акт је усвојен.
- ✓ Уколико није постигнута потребна већина у било којој институцији, предложени акт није усвојен.

- У којим случајевима Уговори предвиђају начин да се од Комисије захтева да иницира легислативни поступак?

Посебан легислативни поступак

- Члан 289. УФЕУ:

“У посебним случајевима предвиђеним уговорима, уредбе, директиве или одлуке усваја ЕП уз учешће Савета, или Савет уз учешће ЕП, што представља посебан легислативни поступак”.

Посебан легислативни поступак

- Иницијативу за усвајање аката не даје Комисија, већ:
 - ✓ Група држава чланица
 - ✓ Европски парламент
 - ✓ Европска централна банка
 - ✓ Европска инвестициона банка
 - ✓ Суд правде

Извршење права ЕУ

- На који начин је право ЕУ повезано са правом држава чланица?
- Ко контролише да ли државе поштују своје обавезе у складу са европским правом?
 1. Супрематија права ЕУ
 2. Директно дејство

Ко може да повреди право ЕУ?

- ✓ државе чланице
- ✓ Националне и регионалне власти у дч
- ✓ Приватне станке
- ✓ Институције ЕУ
- ✓ Друга тела ЕУ

Ко извршава право Уније?

- Право ЕУ извршавају органи држава чланица (индиректно извршење)
- “Обавеза верности Унији” - обавеза држава чланица да преузимају све потребне мере како би извршиле обавезе које произлазе из Уговора или из делатности органа Уније
- Сарадња Комисије с властима држава чланица
- Директно извршење од стране институција и тела Уније

Како се право ЕУ извршава?

- ✓ директно извршење од стране *Комисије* и других тела Уније,
- ✓ доношење извршних аката од стране *Комисије* уз учешће управних органа дч,
- ✓ индиректно извршење од стране *извршних власти држава чланица* у сарадњи са Комисијом,
- ✓ индиректно извршење права ЕУ од стране *држава чланица*.

“Ако Комисија сматра да држава чланица није испунила обавезу из овог уговора, даје о томе образложено мишљење након што је односној држави пружила прилику да се изјасни”.

“Ако та држава не поступи у складу с мишљењем у року који је одредила Комисија, Комисија може изнети предмет пред Суд”. (чл. 258. УФЕУ)

“Држава чланица која сматра да друга држава чланица није испунила обавезу из овог уговора може изнети предмет пред Суд правде”. (чл. 259. УФЕУ)

“Комисија подноси образложено мишљење након што је свакој држави у питању дала прилику да се усмено или писмено изјасни о захтевима и наводима противне стране. Ако Комисија, у року од 3 месеца од дана подношења одговарајућег предмета, не донесе Мишљење, изостанак мишљења не спречава да се предмет изнесе пред Суд”.

(чл. 259. УФЕУ) – веома ретко у пракси

Члан 228. УЕЗ:

“Ако Комисија оцени да дотична држава чланица није донела такве мере, она издаје после давања могућности овој држави да поднесе своје примедбе, образложење у коме су тачно назначене тачке по којима се односна држава чланица није придржавала одлуке Суда правде.

Ако односна држава чланица није донела мере за извршење одлуке Суда у утврђеном року, Комисија може о томе да обавести Суд правде.¹⁸

Истовремено, она предлаже висину паушалног износа и новчане казне коју, сходно околностима, треба да плати дотична држава. Ако Суд правде утврди да се односна држава чланица није придржавала његове одлуке, он може да јој наложи плаћање паушалног износа или новчане казне” .

Уговор из Лисабона

Чл. 260 УФЕУ – унета нова тачка 3:

“Када Комисија поднесе тужбу Суду правде ЕУ на основу чл. 258, оцењујући да односна држава чланица није испунила своју обавезу поштовања о мерама за спровођење директива усвојених у законодавном поступку, она може, кад оцени да је потребно, утврдити висину паушалног износа или новчане казне коју, сходно околностима, треба да плати односна држава чланица. Уколико Суд утврди да дотична држава није испунила своју обавезу, он може наложити да односна држава чланица плати паушални износ или новчану казну која не прелази износ који је одредила Комисија”